

Gegužės 17-18 d. Vilniuje įvyko tarptautinis „InnoSummit 2017“ renginys **„Privačių investicijų ir bendradarbiavimo skatinimo strategijos“**. Renginį organizavo Lietuvos inovacijų centras INTERREG EUROPE programos lėšomis finansuojamo projekto „HIGHER“ rėmuose kartu su asociacija „Žinių ekonomikos forumas“.

Renginyje dalyvavo daugiau nei 150 dalyvių iš Lietuvos ir kitų ES šalių: politikai, mokslo institucijų ir verslo įmonių, visuomenės atstovai. Renginys tapo puikia platforma, skirta pasidalinti įžvalgomis, idėjomis ir gerosiomis praktikomis.

Plenarinėje renginio dalyje sveikinimo žodį tarusi LR Vyriausybės kanclerė M. Dargužaitė akcentavo, kad svarbiausia sąlyga siekiant sukurti efektyvią inovacijų sistemą yra visų jos dalyvių –verslo, mokslo, valdžios ir visuomenės atstovų - didžiulis, ilgalaikis ir strateginis susitelkimas ir suvokimas, kad švietimas ir inovacijos yra pagrindiniai Lietuvos prioritetai. Švietimo svarbą savo pranešime akcentavo ir LR Švietimo ir mokslo ministrė J. Petrauskienė, kuri pabrėžė, jog siekiant įgyvendinti bet kokius pokyčius, tame tarpe ir inovacijų sistemoje, reikia pradėti ugdyti suvokimą jau mokyklose.

LR Finansų ministras V. Šapoka renginio metu pasidalino numatomomis įgyvendinti priemonėmis, skirtomis įgyvendinti pokyčius bei paskatinti inovacijomis grįsto šalies konkurencingumo augimą. Svarbiausios priemonės, kurios turėtų paskatinti verslą investuoti į aukštos pridėtinės vertės produktų ir paslaugų kūrimą bei inovacijų diegimą, yra numatomas naujas mokestinis paketas tyrimams, išradimams, komercializacijai ir investicijoms į naujas technologijas: 5 proc. pelno mokesčio tarifas komercializacijai, galimybė iki 100 proc. susimąžinti pelno mokestį investicijoms į naujas technologijas, 3 kartus atskaityti išlaidas iš apmokestinamųjų pajamų tyrimams ir eksperimentinei plėtrai.

LR Ūkio ministrė L. Sabaitienė pabrėžė būtinybę optimizuoti inovacijų paramos sistemą, įgyvendinant įrodymais grįstus politinius sprendimus bei atsižvelgiant į konkrečių inovacijų paramos sistemos dalyvių daromą poveikį verslo konkurencingumui, siekiamus rezultatus bei funkcinį atsakomybės pasiskirstymą. Inovacijų paramos sistema turi užtikrinti efektyvią paramą inovatyvaus verslo plėtrai bei viso šalies ūkio vystymuisi, grįstam inovacijomis bei aukštos pridėtinės vertės kūrimu.

Renginio metu įžvalgomis apie besikeičiančias sąlygas tarptautinėje erdvėje dalinosi viešosios įstaigos „Greater Cambridge Greater Peterborough Enterprise Partnership“ (DB) atstovas Michael Barnes. Pristatydamas Kembridžo universiteto pavyzdį, pranešėjas pabrėžė universitetų vaidmenį steigiant spin-off įmones, tokiu būdu universitete kuriamos žinios tampa regiono ekonomikos inovacijų augimo varikliu. Ekspertas pabrėžė, jog skatinant universitete vykdomos MTEP veiklos rezultatų komercializavimą, yra labai svarbi valstybės parama ir investicijos, tačiau taip pat pažymėjo, jog negalima remtis tik viešojo sektoriaus finansavimu. Idėjų ir prototipų pristatymas, bendradarbiavimas ir naujų partnerių paieška renginiuose yra puiki galimybė mokslo institucijoms pačioms „įžengti“ į nacionalines ar tarptautines rinkas.

Po plenarinės renginio dalies vykusiose panelinėse sesijose vyko diskusijos trimis pagrindinėmis temomis:

- Valstybės vaidmuo pritraukiant privačias investicijas į MTEP;
- Klasterių vaidmuo pažangios gamybos srityje;
- Partnerystės vaidmuo vystant žiedinę ekonomiką.

Panelinėje sesijoje „Valstybės vaidmuo pritraukiant privačias investicijas į MTEP“ vienos iš didžiausių lazerių sektoriaus įmonių UAB EKSPLO vadovas Kęstutis Jasiūnas, pristatydamas savo įmonės sėkmės istoriją grįstą sėkmingu mokslo, verslo ir valdžios bendradarbiavimu, pabrėžė, jog siekiant padidinti investicijų į MTEP efektyvumą, būtina aiškiai apibrėžti ir nustatyti prioritetines inovacijų skatinimo kryptis bei prioritetinius sektorius, o valstybės inovacijų skatinimo politiką būtina orientuoti į inovacijų krypčių bei inovacijų skatinimui skirtų finansinių priemonių tęstinumą ir stabilumą. K.Jasiūnas taip pat įvardino būtinybę skatinti įmonių tarpusavio bendradarbiavimą bei verslo-mokslo kooperaciją per klasterių plėtrą, aukštųjų mokyklų dėstytojų ir mokslininkų orientavimosi į praktinę veiklą skatinimą, aukštųjų mokyklų prieigos prie įrangos, skirtos praktiniams moksliniams tyrimams, gerinimą.

Rokas Tamošiūnas, UAB „Robos Capital“ partneris, pristatęs valstybės vaidmenį rizikos kapitalo ir inovacijų ekosistemoje, pastebėjo, kad dabartinis Lietuvos rizikos kapitalų fondų, kurių naudojantis valstybine finansine parama, kapitalizacijos dydis yra per mažas instituciniams investuotojams, kurie neturi tikslo turėti dominuojančių investicinių pozicijų rizikos kapitalo fonduose, todėl reikia keisti reguliavimą arba keisti su valstybės finansine pagalba kuriamų rizikos kapitalo fondų kapitalizacijos dydį, siekiant padidinti tokių fondų patrauklumą tarp institucinių investuotojų (bankų, draudimo įmonių, pensijų fondų ir kt.) bei taikyti mokesčių lengvatas visiems investuotojams (tiek fiziniams, tiek juridiniams asmenims investuojant į startuolius).

Į diskusiją įsitraukę dalyviai siūlė būdus, kaip reikia gerinti Lietuvos rizikos ir privataus kapitalo ekosistemą atsižvelgiant į didelį rizikos kapitalo ir privataus kapitalo poveikį netiesioginiam inovacijų ir MTEP veiklos skatinimui. Buvo įvardintos pagrindinės kryptys, kuriomis turėtų būti (ar jau yra) gerinama Lietuvos rizikos ir privataus kapitalo ekosistemos aplinka: ūkinių bendrijų įstatymo ir akcinių bendrovių įstatymo tobulinimas; mokesčių reguliavimo tobulinimas; teisinio aiškumo investuotojams didinimas; investicijos į strateginę reikšmę nacionaliniams saugumui turinčius ūkio sektorius.

Sesijos metu „Elinta EV“ grupės projektų vadovas Laurynas Jokužis, pristatęs savo įmonės gerą patirtį vystant inovatyvius sprendinius, pabrėžė, kad būtina daugiau valstybės finansavimo priemonių nukreipti į vadinamąjį „mirties slėnio“ verslo plėtros etapą, kuomet įmonės į rinką įvedamas naujas produktas dar negeneruoja užtektinai finansinių srautų įmonės išgyvenimui bei verslo plėtrai.

Lietuvos inovacijų centro ekspertas Artūras Jakubavičius sesijos metu pristatė valstybės intervencinę logiką MTEP ir inovacijų srityje bei jos įgyvendinimo instrumentus. Diskusijoje dalyvavęs LR Seimo narys bei Aukštųjų technologijų, inovacijų ir skaitmeninės ekonomikos pakomitečio pirmininkas Tadas Langaitis pabrėžė, kad valstybės intervencinės priemonės turi skatinti verslo investicijas į aukštos pridėtinės vertės gamybą, todėl būtina didinti kooperaciją tarp institucijų siekiant išvengti institucijų veiklos ir funkcijų dubliavimosi.

Panelinės sesijos „Klasterių vaidmuo pažangios gamybos srityje“ metu, vienas iš Danijos skaitmeninės inovacijų robotikos platformos „Blue Ocean Robotics“ įkūrėjų John Erland Østergaard įvardino kelis esminius sėkmingos ir efektyvios klasterio veiklos principus: veikloje remtis trigubos spiralės (triple helix) modeliu, išnaudoti stiprių nacionalinių mokslo institucijų mokslinį potencialą ir vietinių verslo įmonių galimybes, sukurti vertybinį pagrindą, užtikrinti finansavimą bei piniginius srautus.

Rudi Panjtar, „Strategic Research and Innovation Platform for Factories of the Future“ vykdančiasis direktorius pabrėžė, kad Lietuvai būtina turėti vieną inovacijų plėtros strategiją ir siekti sukurti efektyvią sinergiją tarp mokslo ir verslo sektorių.

Joost Nijhoff, Odensės robotikos klasterio vadovas pristatydamas Odensės robotikos klasterio veiklą, pabrėžė, kad investicijos į MTEP ir gamybos automatizavimas yra saugiausias kelias į ateitį. Jis pabrėžė, kad kiekviena įmonė, užsiimanti gamyba, turi rasti lėšų tyrimams ir investicijoms į MTEP.

Linas Eriksonas, Lietuvos lazerių technologijos klasterio koordinadorius, pristatydamas Lietuvos lazerių sektoriaus klasterį akcentavo įmonių bendradarbiavimo svarbą ir įvardino lazerių sektoriaus sukurtus naudingus modelius, kuriais gali pasinaudoti kitose Lietuvos ekonomikos srityse veikiančios įmonės: kaip organizuoti aukštosiomis technologijomis grįstą verslą pasaulinėje rinkoje, kaip kurti efektyviai veikiančią ekosistemą, kaip bendradarbiauti tarpusavyje kuriant kitą aukštomis technologijomis grįstą verslą, kaip pvz. robotikos, pažangios gamybos srityje.

Edgaras Leichteris, Lietuvos robotikos asociacijos direktorius pristatė „Digital Innovation Hub“ siūlomas paslaugas: nacionalines ir tarptautines finansavimo galimybes, paramą kuriant bendras robotikos ir gamybos įmonių startuolius, išsamias technologines audito paslaugas, ir kt. Ekspertas pabrėžė, kad pirmiausiai šios ir panašios inovacijų paramos paslaugas teikiančių organizacijų sėkmės kriterijus turėtų būti sėkmingai suvestų įmonių ir pasirašytų sutarčių skaičius, o ne mokymai ar mentoriavimo laikas.

Panelinėje sesijoje, skirtoje aptarti partnerystės vaidmenį vystant žiedinę ekonomiką, buvo pristatyta Lietuvos ir užsienio šalių geroji praktika skatinant „žaliuosius“ regionus bei diegiant verslo sektoriuje žiedinės ekonomikos principus. Sveikinimo žodį taręs Europos Komisijos Aplinkos generalinio direktorato direktorius Žaliajai ekonomikai Kęstutis Sadauskas pabrėžė, jog labai svarbu suprasti vartojimo ir gamybos įtaką aplinkai ir ateities kartoms. Siekiant palikti minimalų „pėdsaką“ aplinkai, reikia kokybiškai kitokių gamybos būdų, naujų dizaino sprendimų bei inovacijų, kas yra didžiulės galimybės verslui.

Sesijos metu Švedijos atstovė Maria Hollander pristatė miškų bioekonomikos klasterį „The Paper province“, veikiančią medienos ir popieriaus pramonės srityje ir jungiančią daugiau nei 100 narių. M. Hollander, pristatydama klasterio veiklas, pažymėjo, jog didelį poveikį sparčiai klasterio plėtrai daro ir kryptinga Švedijos vykdoma politika, nukreipta į „žaliųjų“ inovacijų skatinimą regionuose, skatinant bendradarbiavimą, pavyzdžiui, per „bandymų laboratorijų“ įveiklinimą, ieškant naujų sprendimų ar kuriant inovatyvius produktus bei paslaugas. Ekspertės nuomone, siekiant paskatinti „žaliosios“ ekonomikos vystymąsi, svarbu yra suformuoti ilgalaikius politinius sprendimus bei investicines priemones, nukreiptas į eko-inovacijų sistemos vystymą ir praktikoje juos nuosekliai įgyvendinti, skatinant visų jos dalyvių bendradarbiavimą bei pramoninę simbiozę.

Šioje sesijoje savo gerąją praktiką diegiant žiedinės ekonomikos principus verslo praktikoje pristatė ir vienos iš didžiausių biotechnologijų sektoriaus įmonių „Thermo Fisher Scientific Baltic“ atstovė – verslo sistemų plėtros vadovė Evelina Čirbaitė, kuri pristatė gerąją praktiką diegiant „žaliuosius“ principus optimizuojant įmonės pakavimo procesus. E.Čirbaitė pabrėžė, jog žiedinės ekonomikos principų diegimas įmonės veikloje ne tik leidžia sutaupyti įmonės finansinius išteklius, tačiau taupo darbuotojų laiką, palengvina administravimo procesus bei leidžia sumažinti poveikį aplinkai.

Savo patirtimi vystant „žaliuosius“ regionus dalijosi ir Slovėnijos Žiedinės ekonomikos inovacijų ir strateginių mokslinių tyrimų platformos atstovė Barbara Tišler. Ekspertė pristatė Slovėnijos praktiką įgyvendinant sumanios specializacijos strategijos prioritetą, nukreiptą į žiedinės ekonomikos vystymą, bei jo vystymo kryptis – tvarią energetiką, biomasę ir alternatyvias žaliavas, perdirbimą, funkcines medžiagas, procesus ir technologijas. B.Tišler pabrėžė, jog siekiant skirtingose šalyse sėkmingai vystyti žiedinės ekonomikos principus yra labai svarbu didinti inovacijų potencialą, skatinant įvairių suinteresuotų pusių bendradarbiavimą, tarpsektorinius ryšius ir žinių sinergiją. Taip pat kaip vieną iš kritinių sąlygų skatinant nacionalines ir tarptautines eko-inovacijų sistemas ekspertė įvardino žinių ir patirties sklaidą, tinklaveiką ir bendradarbiavimą tarp atskirų sektorių, įmonių ir organizacijų.

Lietuvos aukštųjų technologijų įmonės „Amilina“ valdybos pirmininkas Danas Tvarijonavičius plenarinėje sesijoje pristatė bendras šalies pramonės vystymosi tendencijas bei įvardijo esamas sisteminės problemas perdirbimo pramonės sektoriuose – auštą susiskaidymo lygį, tarptautiškumo stoką, gamybos orientaciją į žemos pridėtinės vertės produktų gamybą, menkos užsienio investicijos į MTEP, kapitalo stoka mąsto užtikrinimui ir pan. Eksperto nuomone, viena iš sąlygų, leisiančių dalinai prisidėti prie įvardintų problemų sprendimo būdų – skatinti šalies pramonės įsiliejimą į Europos bioekonomiką.

Šios sesijos metu vyko panelinė diskusija, siekiant išsigryninti, kokie turėtų būti sekantys žingsniai skatinant žiedinę ekonomiką Lietuvoje, kurioje vertingas nuomones išsakė verslo, asocijuotų struktūrų ir mokslo atstovai. Šalia panelinės sesijos metu pranešimuose pateiktų rekomendacijų dalyviai taip pat pabrėžė, jog taip pat labai svarbu yra intervencinių priemonių, skirtų skatinti pažangių, išteklius tausojančių ir taršą mažinančių technologijų diegimą pramonės, energetikos, transporto sektoriuose, įgyvendinimas, kas paskatintų verslą diegti eko sprendimus ir žiedinės ekonomikos principus.